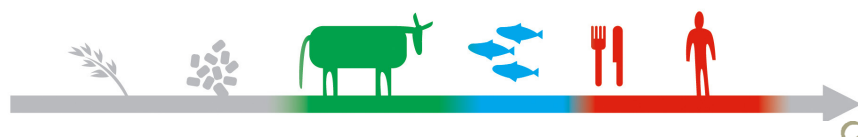

Overvåkningsprogrammene 2017 - Sammenstilling av resultater

Overvåkingsprogrammene 2017 - Sammenstilling av resultater

Innhold

Bakgrunn.....	3
Fisk	3
Mat og fôr.....	4
Landdyr	5

Forfattere
Merete Hofshagen, Ståle Sviland, Anne-Gerd
Gjevre, Mona Torp

Oppdragsgiver

ISSN 1890-3290

© Veterinærinstituttet 2018

Design omslag: Reine Linjer

Foto forside: Colourbox, Anne-Mette Kirkemo

Bakgrunn

I Norge er det en omfattende aktiv overvåking av dyre- og fiskehelse og fôr- og mattrygghet via ulike overvåkingsprogrammer. Disse programmene gir grunnlag for vurdering av sykdomsforekomst i en populasjon, og de dokumenterer at Norge følger internasjonale forpliktelser. Programmene bidrar til friske dyr, trygg mat og dokumenterer Norges status på disse områdene. Mattilsynet bestemmer hvilke programmer som til enhver tid finansieres. For svært mange av disse programmene er det Veterinærinstituttet som bistår Mattilsynet med planlegging, analyser, bearbeiding av data og rapportering.

Denne korte rapporten presenterer resultater fra de fleste av Mattilsynets overvåkingsprogrammer som Veterinærinstituttet koordinerer. Noen få programmer har så kompliserte resultater at de ikke lar seg presentere i en slik tabell.

Alle programmene resultater er nærmere beskrevet årsrapporter som finnes på www.vetinst.no.

Fisk

I tillegg til programmene presentert i tabell 1 ble programmene «Sykdom hos villfisk i ferskvann», «Krepsepest (*Aphanomyces astaci*)», «Resistens hos lakselus» og «*Gyrodactylus salaris* i Rana» også gjennomført i 2017. Disse programmene har resultater som vanskelig kan presenteres i en slik enkel tabell.

Tabell 1. Resultater for 2017 for programmer innen fiskehelse.

Kategori	Program	Positive	Analyserte*
Laksefisk oppdrett	VHS (viral hemorragisk septikemi) - laks	0	60 anlegg (294 ind.)
	VHS (viral hemorragisk septikemi) - regnbueørret (RØ)	0	14 anlegg (85 ind.)
	VHS (viral hemorragisk septikemi) - rensefisk	0	17 anlegg (103 ind.)
	IHN (infeksiøs hemorragisk nekrose) - laks	0	59 anlegg**
	IHN (infeksiøs hemorragisk nekrose) - RØ	0	3 anlegg**
	PD (pancreas disease) - laks - overvåkingsprogram	4	55 anlegg
	PD (pancreas disease) - iht. ny forskrift - klekkeri	2	68 anlegg
	PD (pancreas disease) - iht. ny forskrift - sjøanlegg	142	586 anlegg
	ILA (infeksiøs lakseanemi) i ILAV friselementer - laks	0***	33 anlegg (5 286 ind.)
	ILA (infeksiøs lakseanemi) i ILAV kontrollsoner - laks, RØ	6****	190 anlegg (16 876 ind.)
	<i>Renibacterium salmoninarum</i> - laks	0	52 anlegg (3 957 ind.)
	<i>Renibacterium salmoninarum</i> - RØ	0	6 anlegg (198 ind.)
	<i>Gyrodactylus salaris</i> - settefiskanlegg	0	110 anlegg (3 615 ind.)
Laksefisk vill	<i>G. salaris</i> - overvåking elver	0	69 elver (2 217 ind.)
	<i>G. salaris</i> - friskmelding elver	0	20 elver (2 199 ind.)
	<i>G. salaris</i> - Drammensvassdraget	0	500 ind.

* Antall oppdrettsanlegg, elver og/eller antall individer (ind.).

** Totalt 295 individer.

*** ISAV HPR0 ble påvist i 3 anlegg.

**** ISAV HPR0 ble påvist i 21 anlegg.

Mat og fôr

I tillegg til programmene presentert i tabell 2 ble programmet «GMO» også gjennomført i 2017. De flerårige programmene «Patogene *E. coli* i norske kjøttvarer», «Smittestoffer i vegetabilsk mat» og «Radioaktivitet i næringsmidler» ble også gjennomført i 2017. Resultatene fra disse programmene rapporteres etter at de er ferdige. Resultatene fra alle disse programmene er av en slik art at de vanskelig kan presenteres i en slik enkel tabell.

Tabell 2. Resultater for 2017 for programmer innen fôr- og mattrygghet.

Kategori	Program	Positive	Analyserte
Storfe	<i>Salmonella</i> - skrottsvabre	0	3 121
Svin	<i>Salmonella</i> - skrottsvabre	0	3 198
Fjørfe	<i>Campylobacter</i> - slaktekyllingflokker	136	1 919
Kjøtt	<i>Salmonella</i> - kjøttskrap	0	3 170
Matkorn	Ubearbeidet hvete (sclerotier, div. mykotoksiner)	*	26
	Ubearbeidet rug (sclerotier, div. mykotoksiner)	*	26
	Sammalt hvete (div. mykotoksiner)	*	25
	Sammalt rug (div. mykotoksiner)	*	22
Fôr	Tørrfôr - hund (div. mykotoksiner)	*	25
	Korn (mykologi, trichothecener)	*	92
	Drøvtyggerfôr (aflatoksin)	0	50
	Mais (aflatoksin)	1 (spor)	10
	Svinefôr (div. mykotoksiner)	*	20
Gjødsel	<i>E. coli</i>	10 (>10 kde/g) 3 (>1000 kde/g)	49
	<i>Salmonella</i> spp.	1	49

* Det er ikke mulig å angi positive i en enkel tabellform.

Landdyr

I tillegg til programmene presentert i tabell 3 ble programmene «NORM-VET» (som omhandler antibiotikaforbruk og antibiotikaresistens) og «Importerte hunder» også gjennomført i 2017. Disse programmene har resultater som vanskelig kan presenteres i en slik enkel tabell.

Tabell 3. Resultater for 2017 for programmer innen landdyrhelse.

Kategori	Program	Positive	Analyserte*
Storfe	BVD (bovin virusdiaré) - tankmelk	0	1 107 bes.
	BVD (bovin virusdiaré) - ammekyr	0	1 448 bes.
	EBL (enzootisk bovin leukose) - tankmelk	0	1 107 bes.
	EBL (enzootisk bovin leukose) - ammekyr	0	1 448 bes. (4 285 ind.)
	IBR (infeksiøs bovin rhinotrakeitt) - tankmelk	0	1 107 bes.
	IBR (infeksiøs bovin rhinotrakeitt) - ammekyr	0	1 448 bes. (4 282 ind.)
	<i>Brucella abortus</i>	0	48 bes. (127 ind.)
	Blåtungevirus	0	504 bes.
	Tuberkulose	0	1 ind.
	Paratuberkulose	0	94 bes. (476 ind.)
	BSE (bovin spongiform encefalopati)	0	6 816 ind.
	<i>Salmonella</i> - lymfeknuter	1	3 149 ind.
	Sau	Paratuberkulose	0
<i>Brucella melitensis</i>		0	3 444 bes. (9 017 ind.)
Mædi		0	3 447 bes. (9 041 ind.)
Fotråte		1	64 bes. (95 ind.) (122 000 dyr insp. ved slakt)
Skrapesjuka		13	18 603 ind.
Geit	Paratuberkulose	0	126 bes. (1 038 ind.)
	<i>Brucella melitensis</i>	0	61 bes. (1 712 ind.)
	Skrapesjuka	0	301 ind.
Kameldyr	Tuberkulose	0	14 ind.
	Paratuberkulose	0	181 bes. (587 ind.)
	<i>Psoroptes ovis</i> (passiv + aktiv overvåking)	2+2 bes. (2+2 dyr)	152+14 bes. (622+14 ind.)
Svin	AD (Aujeszky's disease)	0	548 bes. (3 804 ind.)
	TGE (smittsom gastroenteritt)	0	
	PED (porcin epidemisk diaré)	0	
	PRCV (porcint respiratorisk coronavirus)	0	
	PRRS (porcint respiratorisk og reproduksjonssyndrom)	0	
	Influenza A (H1N1pdm09 - pandemisk influensa)	41 % av bes.	
	MRSA	3	826 bes.
	<i>Salmonella</i> - besetninger	0	82 bes.
	<i>Salmonella</i> - lymfeknuter	3	3 226 ind.
Fjørfe**	ILT (infeksiøs laryngotrakeitt) - slaktekylling	0	88 flokker (2 640 ind.)
	ILT (infeksiøs laryngotrakeitt) - verpehøns	0	13 flokker (390 ind.)
	ART (aviær rhinotracheitt)	0	50 flokker (1 500 ind.)
	AI (aviær influensa)	0	216 flokker (2 400 ind.)
	<i>Salmonella</i> - avlsflokker	0	170 flokker
	<i>Salmonella</i> - andre fjørfeflokker	1	5 617 flokker
Vilt	Hjortedyr - CWD (chronic wasting disease)	11	25 659 ind.
	Hjortedyr (inkludert oppdrettshjort) - Tuberkulose	0	2 ind.
	Rev, ulv, mårhund - <i>Echinococcus multilocularis</i>	0	495 rever, 11 ulver
	AI (aviær influensa), ville fugler	29 (0 HPAI)	512 ind.

* Antall besetninger (bes.), flokker og/eller antall individer (ind.).

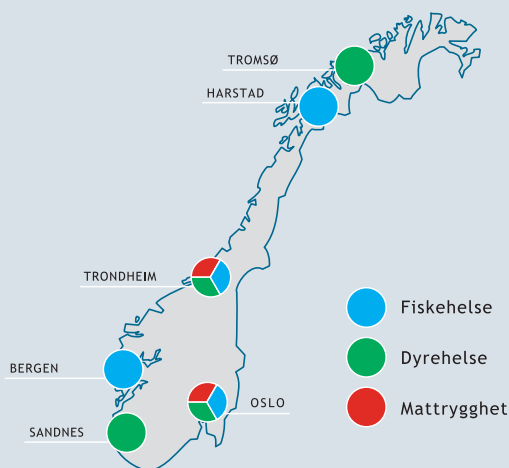
** Programmet vedrørende *Campylobacter* hos slaktekylling er presentert i Tabell 2.

Faglig ambisiøs, fremtidsrettet og samspillende - for én helse!

Veterinærinstituttet er et nasjonalt forskningsinstitutt innen dyrehelse, fiskehelse, mattrygghet og fôrhygiene med uavhengig kunnskapsutvikling til myndighetene som primæroppgave.

Beredskap, diagnostikk, overvåking, referansefunksjoner, rådgivning og risikovurderinger er de viktigste virksomhetsområdene. Produkter og tjenester er resultater og rapporter fra forskning, analyser og diagnostikk, og utredninger og råd innen virksomhetsområdene. Veterinærinstituttet samarbeider med en rekke institusjoner i inn- og utland.

Veterinærinstituttet har hovedlaboratorium og administrasjon i Oslo, og regionale laboratorier i Sandnes, Bergen, Trondheim, Harstad og Tromsø.

Fiskehelse

Dyrehelse

Mattrygghet

Oslo
postmottak@vetinst.no

Trondheim
vit@vetinst.no

Sandnes
vis@vetinst.no

Bergen
post.vib@vetinst.no

Harstad
vih@vetinst.no

Tromsø
vitr@vetinst.no

www.vetinst.no

Veterinærinstituttet
Norwegian Veterinary Institute